

૪૭૬૯

૧૫૬

૧૫ ૧૫૭

વીઠલ વિરહ.

જાયાવી પ્રસિદ્ધ પદ્ય.
ચતુર્થી વસો.

અમદાવાદ “આર્યોદય” પ્રેસ.

સને ૧૮૯૧ — સંવત ૧૯૪૭.

કીંમત ૦-૦-૩.

૪૭૬૯

પ્રિય મિત્ર.

વીઠલ વિરહ.

લલિત વૃત.

આર ઈશ આ કાપ શો ક્યો, પરમ પ્રીયનો પ્રાણુ તો હયો;
 દિલ દયા તમે રાખી ના હરી, દિન પરે કષ્ટ મેર ના કરી. ૧
 સુઘવસો મહી, મિત્ર માહરો, લલ્લુમધ તણો સુતરે ખરો;
 વિઠલભાવતો રે ગુણી ગયો, મુજ યકી જુદો આજ એ થયો. ૨
 ખરર આંસુડાં, આંખથી ખરે, વગર મોતથી સૌ જુરી મરે;
 કઠણ કાગળું હાય તુંજ તણું, પણ અભાગિ હું આજથી ભણું. ૩
 ગરણ બંધવા કેમ કહે થયું, અમૃત્ય રત્ન તો રે ખરી ગયું;
 સુખ કદી નહીં દીઠું તેં ભઈ, ખસુસ જોડ તો મારી આ ગઈ. ૪
 ઉમ્મર સોળ કે સત્તરની મહીં, ખલકમાં તને શું ગમ્યું નહીં;
 તરત છોડીને આવતો થયો, વખત ફૂર આ ક્યાંથી આવિયો. ૫
 ધરણી માત શું દોષ જાણીયો, અધિક આ તમે રોષ આણિયો;
 વગર મોતથી મીત્ર આ મરે, દિલ વિષે દયા ના પ્રભૂ ધરે. ૬

શિખરિણી છંદ.

ગુણી માની મારા, પરમ પ્રિય ક્યાં ખોળુંડું તને,

સુણી તારી પ્રીતી, દુખ અધિકું વ્યાપે અતિ મને.
 જીલું નાહી તારા, મુજ પર થયા જે ગુણ ઘણા;
 વિચારું શું આજે, સરસ સુખ આપી કીધિ મળા. ૧
 સદા સારી રીતી, પ્રિતિ અધિક દેતો નિતો તબ્બી;
 બધી ખોડા મારી, શિખ અતિ દેખ તે તવ હણી.
 હજું આશા તારી, હરખ મન લાવી પ્રીય મળે;
 અતી પીડા મારી, તરત મળવાથી ઝટ ટળે. ૨

રાગ વૈદરભીનો.

મિત્ર મારા આ તેં શું કર્યું, મુખ્યો વિયોગે આંચ;
 -હૃદય ફાટી મુજ નય છે, હવે ખોળું હું ક્યાંય.
 મીત્ર મારા આતે શું કર્યું.
 નિતી રીતી અને પ્રીતીમાં, પૂર્ણ પોષેલ આજ,
 તેતો તુરે મારે ગયો, પુછીશ કાંને કાજ. મીત્ર મારાં
 ફાગણુ માસમાં હોળીના દીન સારા ગણાય;
 તે તું જયે બંધુ મુજને, દુઃખ રૂપી જાણાય. મીત્ર મારાં
 ફાગણુ શુદ્ધ પુર્ણિમા દિને, લદાર્થ થાય છે આંચ;
 પ્રેમે ગયો મીત્ર માલરા, તુતો લલવાને ત્યાંય. મીત્ર મારાં
 અગાડી સૌથી તુંતો ખરે, બાહ્યદૂર બળમાં પૂર;
 તે વખતે ઝાઝું વ્યાપીયું, ખરે તુજનેજ શર. મીત્ર મારાં
 લલતાં રહ્યો દીન પાછલો, માણસ હમરો માંચ;

ખોળવા માંડ્યો તુજને, પણ જડ્યો નહોં ક્યાંય. મીત્ર મારાં
 એવાનાં ગોળો ગેળી ભ્રષ્ટ, વાગ્યો તુજ પેટ માંય,
 ભગરી ખંધને રણ વીધે, ગભરઈ પડો ત્યાંય મીત્ર મારાં
 લોક જોવા મળ્યા એકલા, કોને વાગ્યુંજ આજ;
 બંધુ પડેલો જોઈને, બન્યો હું ના ઇલાજ. મીત્ર મારાં
 જલદી લીધો ઘેર તુજને, ક્રિપાય ચેલ્યા અપાર;
 પણ છેવટ તે મીથ્યા ગયા, મળ્યો નહોં કંઈ સાર. મીત્ર મારાં
 વાગ્યો ગોળો બ્યારથી તને, કર્યું જોલતું બંધ;
 તુજ વિયોગે મીત્ર આ, કહે કરશે શું અંધ. મીત્ર મારાં
 કાળ કપટીએ કુડો કરો, સત્તાવીસીમે એ કેર.
 શું બાધ હતું પેલા ભવતાણું, તારે ને મારે વેર. મીત્ર મારાં
 માર્ય મહાના કાગળ વળી, સુડતાળીશની શાત્ર;
 વળી બીજે પાંચ વાગતાં, બન્યો હાલ જે હાલ. મીત્ર મારાં
 સ્વર્ગે ગયો તુંતો શોખથી, પણ હું રહું સુકી પોક;
 હાહાકાર વસો માહી, દીલગીર થયા છે લોક. મીત્ર મારાં
 કહણ કાળજી મારું કૂર છે, પણ દેખી ના ખમાય;
 અભાગી છવડો મારો આ, હાય હાય ન જાય. મીત્ર મારાં
 બાગ સારો લેઈ તું ગયો, તથા પૂરણ પ્રીત;
 ના હોય આ લાયકી તણી, શાણા તમારી રીત. મીત્ર મારાં
 વેમાનાં શય તાહરે, બધા લેઈને જાય;
 હમણાં જોલશે મીત્ર તો એમ મનમાંજ થાય. મીત્ર મારાં

પાણી ખોલ્યો નહીં બંધવા, કશું અધરીત કામ;
 આજ હડી ગઈ માલરી સર્વ મનનીજ હામ. મીત્ર મારાં
 હાથ સહાંય કરી મુજને, ઘણીવાર તે બાઈ;
 બંધુ હકમાં તારી તો, મુને હતી નવાઈ. મીત્ર મારાં
 હાંમતમાં હાઈ જાહેરે, આપતો મુને ધીર;
 ફરી ફરીને હવે મુજને, ક્યારે ગળશો વીર. મીત્ર મારાં
 મુજ રૂઢા તો કશું નથી, રહે બંધુ ને માત;
 આવી સમજાવો તેમને, બાએ મન તણી જાંત. મીત્ર મારાં
 તેમને રેતાં તો જોઈને, કરે બમની કલ્પાંત;
 ગંગાપી પ્યારી તારીને, કોણ પાડશે શાંત. મીત્ર મારાં
 વળી પુત્ર નાનો વધેનો, આટલું તથા જન્ય;
 ઈશ્વરને ઘેર કંઈ નથી, આ કપરથી તો ન્યાય. મીત્ર મારાં
 પામ શોકની કાળી ધરી, જાણી દોલગીરી મીત્ર,
 સુઝતું નથી કાંઈ મુજને, તુજ વીનાનું ચીત્ર. મીત્ર મારાં
 રે રે ગળાવતો હવે નથી, જાણી દુનિયાંની રીત;
 દાણે ઠાણી આ કરી ગયો, પ્રીયભાઈ તું પ્રીત. મીત્ર મારાં
 આ દુનીયા રૂના જાણીને, જોઈને રૂડો લામ;
 ચાલ્યો ગયો તુતો એકસો, અહીં ડશે કાળો નામ. મીત્ર મારાં
 નામ ડશે હોત જો મને, તોપણ સુખ કંઈક થાત;
 હાથ અહીં આપણે જાણે, અહીંથી સાથેજ જાવ. મીત્ર મારાં
 ડંશ જિતરાણ્યો ઉતરે નહીં, મુજબનું આતી કામ;

૨ થર કંપે મુજ દેહડી, ક્યારે દેખીશ મુખ.	મીત્ર મારાં
જીવતાં દેખવાનો નથી તને, મર્ણ્ય મોડું વેણું થાય;	.
જાણી જગા મારે માઠ તો, તુંજ જોડે રખાય.	મીત્ર મારાં
ફરતા જોડે જોડે બેસતા, તેવું રાખજો ત્યાં;	
સ્વર્ગના સુખને મુકીને, હું રહ્યો અંધ આંધ.	મીત્ર મારાં

(રાગ મહીનાનો.)

આધવજ સંદેશો કેજે શામને,

હે મીત્ર મારા, આ વેળા તું ક્યાં ગયો;
 મુકી મુજને એકલડો તું આંધ જો.
 તુંજ લીધો રૂપી બની;
 જેને મને

દોરત આપો તો એવો પ્રભુ મુને આપજો;

પણ નવ લેષ લેશો જલદીથી નાથ જો.

ત્યાં ખપ હોયે દયાળું કયુ અમ તણો,

કર્તા ઇશ્વર લેજો બંને સાથજો.

હું ગીત્ર૦

